

Beleggingsportefeuille maatschap als onderpand krediet: erfbelasting?

Tips & Advies: Vermogen – Successieplanning: Jaargang 27 - n° 10 - 2 september 2024

Wilt u een lening aangaan voor een tweede verblijf, dan kan de portefeuille van uw maatschap dienen als onderpand voor uw krediet. Waar moet u zich als koper bij de aanvang van een dergelijke lening op voorbereiden? En welke handelingen vermijdt u het best op het einde van uw krediet?

Maatschap.

De schenking van een effectenportefeuille aan uw kinderen, gevolgd door de inbreng ervan in een maatschap, is een populaire techniek om na een schenking toch nog controle over het geschonken goed te behouden. Door minstens één aandeel in volle eigendom voor te behouden en uzelf als statutaire zaakvoerder te benoemen, geniet u niet alleen een belangrijke mate van ontslagbescherming, maar behoudt u als zaakvoerder ook de gewenste zeggenschap.

Hypothecaire lening.

U kunt een effectenportefeuille gebruiken om een krediet voor de aankoop van een onroerend goed te waarborgen. Zo vermijdt u de kosten van een hypothecaire volmacht of een hypothecaire inschrijving. Als u daarvoor de effectenportefeuille van de maatschap wilt gebruiken, gaat de

maatschap zich kosteloos borg stellen voor uw lening en gaat deze zowel een overeenkomst aan met de kredietnemer als met desbetreffende bank. Als u overweegt om een effectenportefeuille als waarborg voor uw lening te geven, is het van belang dat de statuten van de maatschap deze handeling ook toelaten. Zo niet, bestaat het risico dat een dergelijke rechtshandeling nietig verklaard kan worden. U kunt dit vermijden door de statuten van de maatschap zodanig te formuleren of, indien nodig, aan te passen, dat het voorwerp van de maatschap en de bevoegdheden van de zaakvoerder volledig in overeenstemming zijn met de voorgenomen rechtshandeling. Deze situatie, waarbij u enerzijds als ouderkredietnemer de portefeuille in onderpand geeft en anderzijds als zaakvoerder een contract in uw eigen voordeel sluit, kan leiden tot een belangenconflict.

Daarom is het absoluut aangeraden om uw kinderen, die eveneens vennoot zijn in de maatschap, expliciet te laten instemmen met een dergelijke handeling door middel van notulen van een bijzondere algemene vergadering en eventueel het benoemen van een zaakvoerder (lasthebber) ad hoc (bv. een van de kinderen). Daardoor doen uw kinderen afstand van alle vorderingen die zij kunnen invoeren. Een dergelijke rechtshandeling kan dus niet langer nietig verklaard worden (art. 1.8, §6 BW).

Einde krediet.

Bij de afloop van de termijn van uw krediet moet u het schuldsaldo vanzelfsprekend terugbetalen. Het is steeds aan te raden om deze schuld onmiddellijk met eigen middelen terug te betalen en niet met gelden uit de maatschap, hoewel die dus borg stond met haar effectenportefeuille. Als u echter de waarborg effectief aanwendt en de bank deze terugbetaling dan ook op de maatschap verhaalt waardoor uw krediet wordt terugbetaald met gelden uit de maatschap, wordt de situatie complexer. Hierdoor ontstaat er namelijk een schuld van u ten opzichte van de maatschap. Omdat de maatschap fiscaal transparant is, betekent dit dat u in feite een schuld heeft tegenover uw kinderen, die het merendeel van de aandelen in de maatschap bezitten. In een dergelijke situatie is het raadzaam om uw schuld aan de maatschap alsnog zo snel mogelijk af te lossen met eigen middelen. U was immers de schuldenaar van de bank en uw schuld (krediet) werd terugbetaald met andermans gelden. De logica wil dus dat u deze schuld terugbetaalt. Doet u dat niet, dan is bij uw overlijden de kans reëel dat de Administratie geen rekening houdt met een dergelijk passief in uw nalatenschap bij het bepalen van de erfbelasting.

Het is verdedigbaar om te zeggen dat het om een werkelijke schuld gaat, maar in de praktijk merken we dat de fiscus de echtheid van dergelijke schulden toch moeilijk aanvaardt. Een arrest van het hof van beroep te Gent (Gent, 28.03.2023, 2022/AR/14) toont dit ook onder meer aan bij toepassing in de Vlaamse erfbelasting. Op die manier heeft u immers uw schenking uitgehold. De geschonken waarde mag dan wel verdwenen zijn uit uw vermogen, u heeft er toch een ander goed mee gefinancierd dat wel als actief in uw nalatenschap zal worden belast.

Vooroverlijden.

Overlijdt u vooraleer het onderpand is gelicht door de bank en dus voor uw krediet ten einde loopt,

dan heeft dit fiscaal gezien geen negatieve gevolgen. U mag dan wel via de maatschap een waarborg aan de bank hebben gegeven, toch zijn er geen gelden uit de maatschap gehaald om uw lening terug te betalen. U blijft als schenker dus een schuld hebben tegenover de bank. Deze schuld zal bij uw overlijden ook in uw nalatenschap vallen en dus in mindering gebracht worden op het actief. De fiscus aanvaardt in principe de echtheid van deze schuld en bijgevolg zal hier wel rekening mee gehouden worden bij het bepalen van de erfbelasting.

› *Wanneer u als ouder een krediet afsluit en daarbij de geschonken effectenportefeuille ingebracht in de maatschap als waarborg gebruikt, is het belangrijk om de statuten hiermee vooraf in overeenstemming te brengen. Bovendien laat u idealiter uw kinderen-vennoten mee tekenen voor het gebruik van de portefeuille als onderpand voor uw lening, via notulen en eventueel zelfs door de benoeming van een zaakvoerder (lasthebber) ad hoc. Op die manier vermijdt u alle mogelijke vorderingen en nietigheden. Bij de afloop van uw krediet is het sterk aangeraden om het geleende bedrag onmiddellijk of zo snel mogelijk met eigen middelen af te lossen, door zelf de bank terug te betalen of door nadien zo snel mogelijk de maatschap terug te betalen. Anders loopt u het risico dat de Administratie het passief – uw schuld aan de maatschap – niet aanvaardt en u bijgevolg uw schenking volledig uitholt. Komt u echter overlijden vooraleer uw krediet is afgelost, dan blijft uw schuld tegenover de bank bestaan en valt die bijgevolg in uw nalatenschap.*

Tim Roovers & Mirte Stroobants,
Advocaat-Vennoot en Advocaat
Sansen International Tax Lawyers